

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Gramatyka współczesnego języka rosyjskiego 1

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia wschodniosłowiańska		Cykl dydaktyczny 2024/25	
Specjalność filologia rosyjska z filologią ukraińską		Kod zajęć 09FWSRUKS.13P.06219.24	
Jednostka organizacyjna Wydział Neofilologii		Języki wykładowe polski, rosyjski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Daria Słupianek-Tajnert, Wojciech Kamiński		
Prowadzący zajęcia	Daria Słupianek-Tajnert, Wojciech Kamiński, Konrad Rachut		
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 15, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 1
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Egzamin • Konwersatorium: 15, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie z podstawową terminologią z zakresu fonetyki i fonologii rosyjskiej, wskazanie na różnice między dźwiękiem a literą; omówienie pojęcia fonemu.
C2	Przekazanie wiedzy z zakresu struktury fonetycznej języka rosyjskiego, szczególnie dot. klasyfikacji samogłosek i spółgłosek w zależności od przyjętych kryteriów.
C3	Wykształcenie i rozwinięcie umiejętności stosowania zasad asymilacji i dysymilacji fonetycznej, uproszczeń grup spółgłoskowych, stosowania redukcji jakościowej i ilościowej samogłosek w sylabach nieakcentowanych oraz zasad transkrypcji fonetycznej.
C4	Zapoznanie z zasadami akcentu rosyjskiego (w porównaniu z językiem polskim).
C5	Zapoznanie z podstawową terminologią z zakresu morfemiki i derywatologii rosyjskiej, pojęciem morfemu i klasyfikacją morfemów oraz tematów słowotwórczych.
C6	Wykształcenie i rozwinięcie umiejętności dokonywania analizy morfemowej wyrazów oraz umiejętności rozróżniania i analizowania typów i sposobów słowotwórczych.
C7	Zapoznanie z podstawową terminologią rosyjskiego systemu leksykalnego oraz przedstawienie relacji syntagmatycznych i paradygmatycznych w leksyce.
C8	Przekazanie wiedzy z zakresu pochodzenia leksyki rosyjskiej, a także z punktu widzenia jej rozwarstwienia funkcjonalno-stylowego.
C9	Przekazanie wiedzy z zakresu relacji międzywyrazowych we współczesnej leksyce rosyjskiej.
C10	Przekazanie wiedzy z zakresu frazeologii języka rosyjskiego.
C11	Zapoznanie z podstawowymi źródłami leksykografii rosyjskiej.

Wymagania wstępne

Ogólna (podstawowa) wiedza językowa, w szczególności z zakresu fonetyki, słowotwórstwa, leksykologii i morfologii języka polskiego.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna podstawowe zjawiska językowe oraz terminy z zakresu fonetyki, fonologii, morfemiki, słowotwórstwa oraz leksykologii; rozróżnia i charakteryzuje poszczególne rodzaje jednostek gramatycznych, objaśnia ich właściwości formalne i funkcje.	FWS_K1_W02, FWS_K1_W03, FWS_K1_W04, FWS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Test, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
W2	zna klasyfikację samogłosek i spółgłosek w zależności od przyjętych kryteriów.	FWS_K1_W02, FWS_K1_W04, FWS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Test, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
W3	posiada wiedzę dot. odróżniania dźwięków od ich zapisów graficznych (liter).	FWS_K1_W02, FWS_K1_W04, FWS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Test, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
W4	zna i rozumie zasady rosyjskiego akcentu wyrazowego.	FWS_K1_W02, FWS_K1_W04, FWS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Test, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
W5	zna pojęcia: podstawa słowotwórcza, wyraz podzielny/niepodzielny słowotwórczo, para słowotwórcza, paradygmat słowotwórczy, gniazdo słowotwórcze, typ słowotwórczy, sposób słowotwórczy.	FWS_K1_W02, FWS_K1_W04, FWS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
W6	posiada wiedzę z zakresu aktywnych procesów zachodzących w słowotwórstwie poszczególnych części mowy: rzeczowników, przymiotników, czasowników i przysłówków.	FWS_K1_W02, FWS_K1_W04, FWS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
W7	posiada wiedzę dotyczącą leksyki języka rosyjskiego jako systemu, relacji systemowych między wyrazami w systemie leksykalnym współczesnego języka rosyjskiego; zna i rozumie znaczenie leksykalne oraz typy znaczeń leksykalnych wyrazu.	FWS_K1_W02, FWS_K1_W03, FWS_K1_W04, FWS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
W8	zna leksykę ogólnie używaną i ograniczoną w użyciu oraz aktywny i pasywny zasób wyrazów we współczesnym języku rosyjskim.	FWS_K1_W02, FWS_K1_W04, FWS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
W9	posiada podstawową wiedzę o frazeologii rosyjskiej jako odrębnej dyscyplinie językoznawczej, rozróżnia zasadnicze typy frazeologizmów.	FWS_K1_W02, FWS_K1_W04, FWS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Test, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
W10	zna i rozpoznaje w wyrazach nacechowanie ekspresywne, emocjonalne i stylistyczne	FWS_K1_W02, FWS_K1_W04, FWS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Test, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
Umiejętności - Student/ka:			

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U1	prawidłowo stosuje podstawowe terminy z zakresu fonetyki, fonologii, morfemiki, słowotwórstwa oraz leksykologii.	FWS_K1_U05, FWS_K1_U07, FWS_K1_U08	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
U2	prawidłowo artykułuje poszczególne dźwięki oraz stosuje w praktyce zasady upodobnienia (asymilacji) i redukcji (jakościowej i ilościowej) dźwięków.	FWS_K1_U05, FWS_K1_U07, FWS_K1_U08	Egzamin pisemny, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
U3	prawidłowo akcentuje wyrazy w języku rosyjskim.	FWS_K1_U05, FWS_K1_U06	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
U4	wykonuje zapis fonetyczny (transkrypcję) tekstu rosyjskiego. dzieli wyrazy na sylaby.	FWS_K1_U04, FWS_K1_U07	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
U5	przeprowadza analizę morfemową i słowotwórczą wyrazów.	FWS_K1_U04, FWS_K1_U05, FWS_K1_U07, FWS_K1_U08	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Test, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
U6	wykorzystuje wiedzę z zakresu leksykologii w ćwiczeniach praktycznych (np. tworzenie szeregów synonimicznych, par antonimicznych i in.)	FWS_K1_U04, FWS_K1_U07	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć
U7	korzysta ze źródeł leksykograficznych i literatury przedmiotu przy opracowywaniu określonych zagadnień językoznawczych (przygotowując się do zajęć, zaliczeń, egzaminu).	FWS_K1_U02, FWS_K1_U03	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
Kompetencje społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów /-a do efektywnej organizacji pracy własnej oraz stałego rozwoju i doskonalenia swojej wiedzy i umiejętności.	FWS_K1_K01, FWS_K1_K03, FWS_K1_K06	Kolokwium pisemne, Test, Kontrolowanie poprawności wykonywania ćwiczeń ustnych podczas zajęć

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Fonetyka i fonologia: • Przedmiot fonetyki. Pojęcie systemu w fonetyce. Podstawowe jednostki fonetyczne. Jednostki segmentalne i supersegmentalne, zasada ich rozróżniania. • Akustyczna klasyfikacja dźwięków mowy oraz ich artykulacyjna charakterystyka. Narządy mowy i ich praca artykulacyjna. • System samogłosek rosyjskich. Samogłoski pod akcentem i w pozycji nieakcentowanej. Zjawisko redukcji jakościowej i ilościowej samogłosek nieakcentowanych. • System spółgłosek rosyjskich. Spółgłoski twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne. • Podział wyrazu fonetycznego na sylaby. Sylaby otwarte i zamknięte. • Charakterystyka akcentu rosyjskiego. • Transkrypcja fonetyczna. Podstawowe zasady ortepiczne.	W1, W2, W3, W4, U1, U2, U3, U4, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
2.	Słownictwo: • Pojęcie morfu i morfemu. Typy morfemów. Podzielność wyrazu a pochodność. Wyrazy podzielne i niepodzielne słownotwórczo. Podstawa słownotwórcza. • Motywacja. Sposoby tworzenia wyrazów w słownotwórstwie współczesnego języka rosyjskiego. • Typ słownotwórczy. Gniazdo derywacyjne. Para słownotwórcza. • Sposoby słownotwórcze poszczególnych części mowy: rzeczowników, przymiotników czasowników i przysłówków.	W1, W5, W6, U1, U5, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
3.	Leksykologia: • Leksyka języka rosyjskiego jako system. Paradygmatyczne związki wyrazów w systemie leksykalnym. • Wyraz jako jedność formy i treści. Znaczenie leksykalne wyrazu (typy znaczeń). Struktura znaczeniowa wyrazu. Wieloznaczność wyrazu. • Nacechowanie ekspresywne, emocjonalne i stylistyczne wyrazu. Podstawowe style języka rosyjskiego. • Charakterystyka leksyki rosyjskiej z punktu widzenia jej pochodzenia. Leksyka ogólnie używana i ograniczona w użyciu. Aktywny i pasywny zasób wyrazów współczesnego języka rosyjskiego. • Frazeologia rosyjska. Typologia frazeologizmów współczesnego języka rosyjskiego.	W1, W10, W7, W8, W9, U1, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Semestr 1

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	- regularne uczęszczanie na zajęcia (dopuszcza się 2 nieuzasadnione nieobecności w semestrze) - systematyczne przygotowywanie do zajęć oraz aktywny udział i zaangażowanie w ich - znajomość zagadnień omawianych w trakcie zajęć, znajomość literatury przedmiotu (*wybrane fragmenty i pozycje wskazane przez prowadzącego /-ą zajęcia), - pozytywne oceny z testów i kolokwiów na min. 60% punktów (student ma prawo do poprawy ocen z testów i kolokwiów). Kryteria oceniania kolokwiów / testów: - bardzo dobry (bdb; 5,0): przynajmniej 92% - dobry plus (+db; 4,5): przynajmniej 84% i mniej niż 92% - dobry (db; 4,0): przynajmniej 76% i mniej niż 84% - dostateczny plus (+dst; 3,5): przynajmniej 68% i mniej niż 76% - dostateczny (dst; 3,0): przynajmniej 60% i mniej niż 68% - niedostateczny (ndst; 2,0): poniżej 60%

Semestr 2

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	- znajomość zagadnień omawianych na zajęciach, - znajomość literatury przedmiotu (*wybrane fragmenty wskazane przez prowadzącego / prowadzącą zajęcia), - ocena pozytywna z egzaminu końcowego. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu z przedmiotu Gramatyka współczesnego języka rosyjskiego jest uzyskanie oceny pozytywnej z konwersatorium. Egzamin z przedmiotu Gramatyka współczesnego języka rosyjskiego odbywa się po dwóch semestrach nauki. Egzamin ma formę pisemną i składa się z pytań testowych i otwartych, obejmuje materiał z wykładów oraz konwersatorium. Warunkiem zdania egzaminu jest zdobycie min. 60% punktów. Kryteria oceniania: - bardzo dobry (bdb; 5,0): przynajmniej 92% - dobry plus (+db; 4,5): przynajmniej 84% i mniej niż 92% - dobry (db; 4,0): przynajmniej 76% i mniej niż 84% - dostateczny plus (+dst; 3,5): przynajmniej 68% i mniej niż 76% - dostateczny (dst; 3,0): przynajmniej 60% i mniej niż 68% - niedostateczny (ndst; 2,0): poniżej 60%

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	- regularne uczęszczanie na zajęcia (dopuszcza się 2 nieuzasadnione nieobecności w semestrze) - systematyczne przygotowywanie do zajęć oraz aktywny udział i zaangażowanie w ich - znajomość zagadnień omawianych w trakcie zajęć, znajomość literatury przedmiotu (*wybrane fragmenty i pozycje wskazane przez prowadzącego /-ą zajęcia), - pozytywne oceny z testów i kolokwiów na min. 60% punktów (student ma prawo do poprawy ocen z testów i kolokwiów). Kryteria oceniania kolokwiów / testów: - bardzo dobry (bdb; 5,0): przynajmniej 92% - dobry plus (+db; 4,5): przynajmniej 84% i mniej niż 92% - dobry (db; 4,0): przynajmniej 76% i mniej niż 84% - dostateczny plus (+dst; 3,5): przynajmniej 68% i mniej niż 76% - dostateczny (dst; 3,0): przynajmniej 60% i mniej niż 68% - niedostateczny (ndst; 2,0): poniżej 60%

Literatura

Obowiązkowa

1. S. Grzybowski, Zarys fonetyki opisowej języka rosyjskiego (wraz z ćwiczeniami), Toruń 2007.
2. E. Bałażyńska, A. Bartoszewicz, G. Nikolaiew, Słownictwo rosyjskie dla Polaków, Warszawa 1987.
3. Л.Л. Касаткин, Современный русский язык. Фонетика, Москва 2006.
4. Е.А. Земская, Современный русский язык. Словообразование, Москва 2006 (lub 1973, 2005).
5. Н.М. Шанский, Очерки по русскому словообразованию, Москва 2005 (lub 1968).
6. Г.А. Николаев, Лекции по русскому словообразованию, Казань 2009.
7. Н.М. Шанский, Лексикология современного русского языка, Москва 2007 (lub 1964, 1972).
8. Л.В. Николенко, Лексикология и фразеология современного русского языка, Москва 2005.
9. В.В. Дубичинский, Лексикография русского языка, Москва 2009.
10. В.Н. Мусатов, Русский язык. Морфемика. Морфонология. Словообразование, Москва 2010.
11. Современный русский литературный язык, под ред. В.Г. Костомарова, В.И. Максимова, Москва 2010.
12. В.П. Жуков, А.В. Жуков, Русская фразеология, Москва 2006 (lub 1986).

Dodatkowa

1. Gramatyka współczesnego języka rosyjskiego, pod red. A. Bartoszewicza i J. Wawrzyńczyka, cz. 1-4, Warszawa 1986-1987.
2. A. Mirowicz, Gramatyka opisowa języka rosyjskiego, cz. 1, Warszawa 1975.
3. M. Olechnowicz, Akcent rosyjski, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977.
4. Н.А. Николина, Словообразование современного русского языка, Москва 2005.
5. Cz. Lachur, Współczesny język rosyjski. System gramatyczny, (z ćwiczeniami), Opole 1998.
6. Э.В. Кузнецова, Лексикология русского языка, Москва 1989.
7. Современный русский язык. Теория. Анализ языковых единиц, ч. I, II, под ред. Е.И. Дибровой, Москва 2008.
8. Н.М. Шанский, Фразеология современного русского языка, Москва 1985.
9. Краткий справочник по современному русскому языку, под ред. П.А. Леканта, Москва 1995.
10. Лексикология, под ред. Е.И. Зиновьевой, Москва 2006.
11. Л.С. Филиппова, Современный русский язык. Морфемика. Словообразование, Москва 2009.
12. Н.М. Шанский, Лексикология современного русского языка, Москва 2007.
13. А.Я. Шайкевич, Введение в лингвистику, Москва 2005.
14. Основные понятия морфемики, словообразования и морфологии, сост. С.Н. Виноградов, Нижний Новгород 2006.
15. Русский язык. Энциклопедия, под ред. Ю.Н. Караулова, Москва 1997.
16. Языкознание. Большой энциклопедический словарь, ред. В.Н. Ярцева, Москва 2000.
17. Czasopisma językoznawcze: „Poradnik Językowy”, „Русская речь”, „Русский язык в школе”, „Вопросы языкознания”, „Филологические науки”, „Русский язык за рубежом”, „Русское слово”.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Semestr 1

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	15
Przygotowanie do zajęć	5
Czytanie wskazanej literatury	7
Przygotowanie do zaliczenia	3
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 30
Liczba punktów ECTS	ECTS 1

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Semestr 2

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Konwersatorium	15
Przygotowanie do zajęć	15
Czytanie wskazanej literatury	25
Przygotowanie do zaliczenia	10
Przygotowanie do egzaminu	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FWS_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do stałej aktualizacji wiedzy i umiejętności w kontekście wykonywanego zawodu
FWS_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykazywania otwartości na nowe idee i do zmiany opinii w świetle dostępnych danych lub argumentów
FWS_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do efektywnej organizacji pracy swojej oraz innych, określania jej priorytetów oraz stopnia zaawansowania
FWS_K1_U02	Absolwent/ka potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę z wykorzystaniem tradycyjnych i multimedialnych źródeł informacji (m.in. słowników, leksykonów, korpusów językowych) w języku polskim i języku /-ach właściwych dla specjalności studiów
FWS_K1_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z różnych źródeł w języku polskim i języku /-ach właściwych dla specjalności studiów
FWS_K1_U04	Absolwent/ka potrafi korzystać ze zdobytej wiedzy przedmiotowej w celu formułowania i analizy problemów badawczych oraz uzasadniania swoich decyzji i wyborów
FWS_K1_U05	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać, oceniać procesy i zjawiska językowo-komunikacyjne oraz literackie w zakresie obszaru wschodniosłowiańskiego oraz w zależności od specjalności studiów obszaru języka angielskiego lub niemieckiego na podstawie uzyskanej wiedzy, a także posługując się poznanymi metodami i narzędziami, wykorzystywanymi w badaniach filologicznych
FWS_K1_U06	Absolwent/ka potrafi refleksyjnie odnosić się do własnych pisemnych i ustnych wypowiedzi językowych oraz dokonywać ich modyfikacji pod kierunkiem wykładowcy/opiekuna naukowego
FWS_K1_U07	Absolwent/ka potrafi właściwie analizować przyczyny i przebieg konkretnych zjawisk językowo-komunikacyjnych i literacko-kulturowych, a także ich wzajemne powiązanie i przenikanie się
FWS_K1_U08	Absolwent/ka potrafi posługiwać się głównymi teoriami z zakresu języka i literatury paradygmatami badawczymi w typowych sytuacjach językowo-komunikacyjnych i społecznych
FWS_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe tematy, pojęcia i zagadnienia z zakresu badań nad językiem, literaturą i kontekstami kulturowymi wschodniosłowiańskiego obszaru językowego oraz w zależności od specjalności studiów obszaru języka angielskiego lub obszaru języka niemieckiego
FWS_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe teorie i metodologię badań językoznawczych, literaturoznawczych oraz komparatystycznych literacko-kulturowych wschodniosłowiańskiego obszaru językowego oraz w zależności od specjalności studiów obszaru języka angielskiego lub niemieckiego
FWS_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie treść, formę i funkcję podstawowej terminologii z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa wschodniosłowiańskiego obszaru językowego oraz w zależności od specjalności studiów obszaru języka angielskiego lub niemieckiego
FWS_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie tematykę ogólną z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa wschodniosłowiańskiego obszaru językowego oraz w zależności od specjalności studiów obszaru języka angielskiego lub niemieckiego